

Тодор Дедов и приносът му в българското образование

Донка Пашкулева (София)

Тодор Иванов Дедов е роден на 15.03.1866 г. в с. Али Паша (Свобода), Чирпанско. През 1892 г. завършва Висшето училище (СУ) в София. Той е студент от втория випуск с факултетен № 80. През 1895 г. защитава докторска степен в Цюрих. Темата на дисертацията му е “Изследване върху квадратичните форми“. Чл.-кор. Иван Димовски предполага, че това е първата докторска степен в областта на физико-математическите науки, защитена от българин в чужбина. За съжаление не разполагам със самата дисертация. Д-р Тодор Дедов е публикувал доста често в списанието на Физико-математическото дружество свои статии. Вероятно статията му “Решение на

един въпрос от квадратните форми със n променливи” продължава изследванията, започнати в докторската му работа. Тази му статия е съвместна с Димитър Табаков [2].

Завърнал се в България, д-р Тодор Дедов работи като учител в Първа софийска мъжка гимназия, а след това за известно време (1907-1908) като преподавател в СУ. Той е един от основателите на Физико-математическото дружество в София. Съвместно с Благой Димитров е автор на следните учебници:

1. Аналитична геометрия на равнината със задачи и решения. Пловдив, 1904 г.
2. Алгебра за VI и VII класове на мъжките и девическите гимназии и класните училища. София, 1908 г.
3. Сборник от упражнения и задачи по алгебра за I клас. София, 1910 г.
4. Алгебра и сборник за III клас на мъжките и девическите пълни и непълни учебни заведения. София, 1911 г. [1]
5. Алгебра за VI и VII класове на мъжките и девическите пълни и непълни гимназии. София, 1910 г.

Учебниците на д-р Тодор Дедов и Благой Димитров са чудесно написани. Те са стегнати и изчерпателни и също така изпъстрени с много интересни исторически сведения. Специално отбелязвам гл. XII [3] със заглавие “Пожизнени ренти”. Този материал не се изучава в днешните учебници, а е много интересен. Дадени са дефиниции и формули за следните 3 вида пожизнени ренти:

1. ренти непосредствени - на които изплащането започва една година след сключването на договора;
2. ренти закъснителни – на които заплащането започва няколко години след сключването на договора;
3. ренти временни – които се изплащат само в продължение на няколко години, следващи една година след сключването на договора.

Прилагам и пълното съдържание на самите учебници, с които разполагам.

Д-р Тодор Дедов е бил и 2 години кмет на Чирпан. Известен е и като един от най-добрите актюери на България. Работил е в няколко застрахователни дружества и в пенсионното отделение. Починал е през 1942 г.

Използвам случая да благодаря на чл.-кор. Иван Димовски за оказаната помощ при подготовката на тази бележка.

Литература:

[1] Чобанов, Иван и Русев, Петър. Българските математици, стр.17, Народна просвета, 1987 г.

[2] Табаков, Димитър и Дедов, Тодор. Списание на Физико-математическото дружество в София, кн. IX, стр. 291 – 314, София, 1911 г.

[3] Димитров, Благой и Дедов, Тодор. Алгебра за VI и VII класове на мъжките и девическите пълни и непълни гимназии, стр. 110 – 115, София, 1910 г.

доц. д-р Донка Пашкулева

donka_zh_vasileva@abv.bg